

Az önkormányzati szektor munkavállalóinak érdekvédelmi kérdései

Boros Péterné, az MKKSZ elnökének teljes előadása:

A stresszmentes munkahelyek a magyar önkormányzatoknál című közös projektünk szakmai konferenciáján én arra kaptam lehetőséget, hogy az önkormányzatoknál dolgozók aktuális érdekvédelmi ügyeiről beszéljek.

Az érdekvédelmet mi mindig komplex feladatnak tekintettük. Természetesen prioritása van ebben a munkában a bér-, kereseti helyzet alakulásának, a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak. De mindig kiemelten figyelünk arra is, hogyan alakul az általunk képviselt munkavállalók, emberek általános életminősége.

Erre jó példa az a korábbi közös munka a TÖOSZ-szal, amikor a Norvég Alap segítségével az ún. harmadik oldali erőszak – vagy talán jobban érthető, ha azt mondom, hogy az ügyfél oldali erőszak - jelenlétét, hatásait, és az ellene való védekezés lehetőségeit vizsgáltuk meg közösen.

Rendkívül hasznos, és hasznosítható, megvalósítandó tapasztalatokat eredményezett az akkori közös munka, és nem mondunk le arról, hogy azt majd egyszer közösen a kormányzat, önkormányzatok, munkáltatók, szakszervezetek meg fogjuk valósítani.

Ezt a mostani projektet - mi az MKKSZ részéről - részben az erőszak elleni projekt folytatásának is tekintjük.

Jó szívvel ajánlom figyelmünkbe valamennyiünknek kormányzati-, önkormányzati vezetőknek, szakszervezeti kollégáimnak, ami a mostani kutatásban a munkáltatók véleményéből kiderül. Idézem: „Az érdekképviselők jelenléte rendkívül hasznos a munkahelyeken, lényegesen kevesebb az agresszív megnyilvánulás azokon a munkahelyeken, ahol van érdekképviselő, illetve kevésbé élnek meg agresszívnak az adott helyzeteket a munkavállalók.” Igen hölgyeim és Uraim, ez az érdekképviselők, és ez a szakszervezetek küldetése: A munkabéke megteremtése, és a jó munkahelyi közösségek lelki gondozása. Persze ehhez kellene megfelelő anyagi feltételek, eszközök és partnerek.

Mi mindig is az egyenjogú partnerségre törekszünk. Még akkor is, amikor látszólag konfrontálódunk. Minden szinten, a munkahelyen, az ágazatban, és országosan is az érdekegyeztetés az a „csodaszer”, amely konfliktus megoldó. Ennek gyakorlatát, és persze érdemi tartalmát kell közösen fejlesztenünk ahhoz, hogy a konfliktus megoldás érdekében ne mindig a nyilvánosság előtt üzengessünk, vagy ne kényszerüljünk, mondjuk sztrájk meghirdetésre. Ez akár egy következő, 3 szereplős – kormányzat, önkormányzat, szakszervezet – közös projektnek lehetne a témája.

Az érdekegyeztetés hatékonyságának fejlesztése elkerülhetetlen, mert biztos vagyok abban, hogy sem a kormányzati, sem az önkormányzati vezetők nem vitatják annak a tarthatatlanságát, hogy egy évtizede a közsféra egészére országos szinten egyetlen egy megállapodás nem jött létre. A jelenlegi helyzethez képest változás azonban csak akkor jöhet létre, ha mindenki elfogadja azt, hogy az egyoldalú tájékoztatás, a döntések közzé tétele az arrogáns kioktatás az nem érdekegyeztetés. Az érdekegyeztetés a döntés előtt van, amelyet legitim felhatalmazással rendelkező tárgyalófelek folytatnak, és amelynek meghatározó szerepe van az elosztásban. A feladatok-, a munka terhek, a humán erőforrás kapacitások elosztásában, a források elosztásában, a szakmai megvalósítások egyeztetésében.

Óriási stresszt okozott a pandémia, mert meg kellett tanulnunk, hogyan kell alkalmazkodni, hogyan kell védekezni. Ez ügyben kellett volna az együtt gondolkodás a partnerekkel, de a járvány miatt elrendelt veszélyhelyzetben, a közsférában lényegében megszűnt az érdekegyeztetés. (Pedig online is rendelkezésre álltunk) Mi próbáltuk a párbeszédet. Alaptörvénymódosítást dolgoztunk ki, javaslatot tettünk a munkaegészségügyi kockázat díjazására, a biológiai kockázat ellensúlyozására. Kezdeményeztük a Home-Office

elfogadható szabályozását. Megoldást javasoltunk az iskolabezárás miatt otthon maradt szülők helyzetének kezelésére. Igazgatási szünet bevezetését kezdeményeztük. Javaslatot készítettünk a COVID 19 által okozott munkahelyi megbetegedés 100 %-os táppénz kifizetésének szabályozására. Felszólaltunk az önkormányzati elvonások ellen, és még sorolhatnám azt amit a nyilvánosság segítségével az érdekegyeztetés kiiktatása miatt - a kormányhoz próbáltunk eljuttatni. Valószínűleg nem voltak ezek a tervezetek tökéletesek, de ahhoz, hogy azzá váljanak, meg kellett volna azokat vitatni a partnerekkel.

Különös értetlenséggel fogadtuk azt a rideg háritó választ, amelyet arra a kezdeményezésünkre küldött a kormány, amelyben kértük, hogy az önkormányzati dolgozóknak is állapítsák meg azt a 10 nap szabadságot, amit pld. a közsférában az önkormányzati dolgozókon kívül szinte mindenki – aki a védekezésben tisztességesen helyt állt – megkapott.

A forráselvonások, és az általában alacsony keresetek miatt egyébként is működési gondokkal, humánerőforrás hiánnyal küszködő önkormányzati vezetésre mutatni, hogy oldják megők saját forrásból a 10 nap szabadságot, hány enyhén szólva nem elegáns. Csak zárójelben jegyzem meg, ha lett volna érdekegyeztetés, akkor mi biztos, hogy más megoldást javasoltunk volna, mert pld. tényszerűen tudjuk, hogy a kormányzati igazgatásban dolgozóknak ezt a „jutalmat” még a 15. %-a sem tudja igénybe venni. Ugyancsak az érdekegyeztetés hiánya miatt várható súlyos ellentmondás, egyéni és közösségi konfliktusok sorozata, a 2022. évi adószabályok miatt. Az alap probléma az, hogy a közsféra egészében az egészségügy kivételével immáron 5. éve – a minimálbéren, és a garantált bérminimum emelkedésén kívül – átfogó bérrendezés sehol nincs. Ezt még az igen szép KSH adatok sem tudják leplezni. Kérdésünkre azt a választ kaptuk, hogy a kormány nem látja indokoltnak, azt hogy 2022-ben a közsférában átfogó bérrendezés legyen.

Bérrendezés nem lesz, viszont lesznek a munkateljesítménytől teljesen független – szokatlanul nagy összegű – jövedelem növekedések adómentességből, vagy adóvisszatérítésből. Gondoljuk csak el azt a helyzetet, ahol 4 fő dolgozik egy szobában. Egyikük 23 éves, tehát nem fizet SZJA-t, a másik nyugdíj előtt áll felnevelt, kitanított 3 gyermeket, tehát már nem jogosult adóvisszatérítésre, van egy 30 éves egyedülálló diplomás ember, és van egy 45 éves 2 gyermekes munkaerő. A 600 Milliárd Ft-ból a rendkívül nagy összegű, több 100.000 Ft-os visszatérítésből csak 2-en részesülnek. Határozottan kijelentem, hogy a családok támogatásával természetesen mi is egyetértünk. De a munkateljesítmények díjazásának elmaradása árán ez elfogadhatatlan. Mert most azt mondják a kollégák azért nincs bérfejlesztés, mert a forrásokat az adóvisszatérítésre fordítják. Ha mi tárgyalhattunk volna erről, mi ezt nem így javasoltuk volna

Munkájáért béremelést csak az fog kapni, aki minimálbért, vagy garantált bérminimumot kap, sajnos a diplomások ebből nem részesülnek. És tudjuk, hogy a közsférában a felsőfokú végzettségűek aránya mintegy 2/3. Évek óta küzdünk azért, hogy tárgyaljunk a közsférában a diplomás bérminimum bevezetéséről. A jelenlegi 28 féle bérrendszer egyetlen közös jellemzője az, hogy egyik sem garantál kiszámíthatóságot, biztonságot, és a kvalifikáció elismerését. Olyan bértorzó alakult ki, amelyben a tudás, a befektetett tőke nincs megbecsülve. A diplomás bérminimum bevezetése ezen segíthetne.

Ugyancsak évek óta szorgalmazzuk, hogy a minimálbér bérminimumról szóló tárgyalásokon a közsféra munkáltatói az önkormányzatok is és a kormány (mint a legnagyobb munkáltató) valamint mi, munkavállalói érdekképviseltek is teljes jogú partnerként vehessenek részt. Erre azért lenne szükség, mert szerintünk a közsférában másfajta minimáltarifára kellene.

Mi úgy látjuk, hogy a **minimálbér** esetén nem elég a bruttó 200 ezer Ft, hanem nettó 200.000 Ft-ra lenne szükség, ami **bruttó 301.000 Ft**. A **garantált bérminimumot** pedig mi ennek az összegnek a 30%-kal emelt mértékében nettó 260.000 Ft-ban, azaz **bruttó 391.300**

Ft-ban határoznánk meg. A **diplomás bérminimum** ennek a 30%-os emelésével nettó 338.000 Ft, ez **bruttó 508.000 Ft** lenne. Ez minimáltarifa az európai rangsorban az utolsó 2. helyről felröpítene bennünket Lettország utáni 8. helyre a maga 662 Eurós összegével. Ez már jelente változást!

Mint említettem az érdekegyeztetés hiánya miatt kényszerültünk arra, hogy az önkormányzati köztisztviselők érdekében a követeléseinket a törvényes szabályok betartásával sztrájk követelésként fogalmazzuk meg. Ma már ott tartunk, hogy a kormány nyíltan visszautasította ezekről a tárgyalásokat. Ennek részleteit most nem ismertetem. Minden pontjáért közös felelősséget vállalunk. Külön is utalok arra, hogy a 60000 Ft-os illetményalap és annak központi forrásból történő finanszírozása a leghangsúlyosabb. Kérem Önöket, hogy keressék az mkksz.org.hu weblapunkat, amelyen a részleteket is megismerhetik.

Jelzem, hogy egyetértünk a TÖOSZ követeléseivel, amely arra irányul, hogy a feladatfinanszírozásnál a jelenlegi 5,49 millió Ft-ról 6,5 millió forintra emelkedjen a köztisztviselők támogatása.

Örülök annak, hogy ma itt mi a stresszről remélhetőleg stresszmentesen tudunk tanácskozni. És bízom abban, hogy mindaz, amiben közös az érdekeltiségünk, amiben közösen akarunk sikeresek lenni, az sokkal több, mint ami esetleg elválaszt bennünket.